1938 ий 18 октябрь № 93 (477) Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаще пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ОТЧЕТ ДЕН ВЫБОРЫМ БОЛЬШЕВИСТСКИ ЭРТАРАШ

Кызыт комсомольский организаций - шамычын эн ответственный периодшо—тиде отчетно-выборный погынымашым эртарымаш. Комсомолец - шамыч тиде погынымашеш шке руководительыштым кугу вниманий дене тергат, деловитость дене нунын ситыдымашыштым тӱжвак луктыт да тӧрлаташ чапле указанийым пуат. А йӧрдымӧ руководитель-шамычын политический руководительын почетный званийже гыч лишитлат.

Отчетно- выборный погынымашым кӱкшӧ идейно-политический уровенеш эртарашлан, тудым кажне кечын, эреак вуйлатыман.

Посна ВЛКСМ райкомышамыч ден горкомолын отчетно-выборный погынымашлан ситыдымашын ямдылалтмышт да кӱлеш полышым пуэн шогыдымышт дене, посна первичный комсомольский организацийлаште отчетно-выборный погынымаш первой кечынак кӱрлалтын. Теве ВЛКСМ Йошкар-Ола горком 15 октябрьыште отчетно-выборный погынымашым 4 первичный комсомольский организацийыште эртарышаш ыле. Погынымашик организацийыште велэ лийын. Кум организацийыште ямдылалтын шуын огытылат, погынымаш кӱрлалтын.

Тыгак Йошкар-Ола, Йолаcал да моло районлаштат выборын первой кечыжынак отчетно-выборный погынымаш-шамыч кӱрлалтыныт.

ВЛКСМ Йошкар-Ола горком секретарь Меркулов йолташ отчетно-выборный погынымашлан ямдылалташ полшаш типографий пеленсе первичный комсомольский организацийын ответственныйлан пенгыдемдыме ыле. Но Меркулов йолташ тиде организацийлан кӱлеш полышым пуэн огыл, садланак тиде организацийыште отчетно-выборный погынымаш ыш эртаралт. Тыгак Йошкар-Ола райкомол секретарь Зинин йолташат Лестранхоз пеленсе первичный организацийыште погынымашым эртарен огыл.

Тиде факт-шамыч нине ВЛКСМ райком секретарьшамыч Меркулов, Зинин да Кочетов йолташмытын отчетно-выборный погынымашлан ямдылалтмашым самотеклан кудалтымыштым, вклыдымашыштым да канцеляр гыч вуйлатымыштым ончыкта.

Южо вере внутрисоюзный демократийым да инструкцийым пудыртымашат лиеден. ВЛКСМ Шернур райком секретарь Петров йолташ роно пеленсе первичный комсомольский организацийыште отчетым ышташ первичный организаций секретарь Мамаевлан огыл, а райкомол пашаеҥ Павлова йолташлан поручитлен. А Павлова йолташ роно организацийыште учетыштат огеш шого. Тидын дене Петров йолташ внутрисоюзный демократийым пудыртен, комсомолец-шамычлан шке руководительыштым критиковатлаш, тудын ситыдымашыжым тӧрлаташ пуэн огыл. Садлавак вет погынымашыш 7 комсомолец гыч 4 комсомолец велэ погыненыт. Тыгай отчетно-выборный „погынымаш" комсомольский организацийын, тудын руководительжын да комсомолец-шамычын ситыдымашыштым тӧрлаташ йӧршын огеш полшо. А Йошкар-Ола районысо Медведево ден Арбан пелэ кыдалаш школ пеленсе комсомольский организацийлаште секретарьын заместительыштым сайлен огытыл. Тидын дене инструкцийым пудыртеныт.

Посна организацийлаште отчетно-выборный погынымаш кӱкшӧ идейно-политический уровенеш огеш эртаралт. Критик ден самокритик шагал. Йошкар-Оласе Мебельный фабрик пеленсе первичный организаций секретарь Смирнов шке докладыштыже комсомольский организацийын да комсомолец-шамычын ситыдымашыштым „вообще", ӱмбач гына каласен лекмыжден погынымашыште критик ден самокритик йӧршеш ышт лий.

Отчетно-выборный погынымашым эртармаште улшо ситыдымаш-шамычым кажне райкомоллан да первичный организаций-шамычлан тӧрлатыман. Тудым кӱкшӧ идейно-политический уровенеш да критик ден самокритикым кумдан шарымаш дене эртарыман. Отчетно-выборный погынымашым эртарымаште внутрисоюзный демократийым пудыртылде, инструкцийым строго соблюдатлен эртарыман. Руководящий комсомольский органыш боеспособный, Ленин—Сталин партийлан мучашдымын переданный, калык тушман-шамыч ваштареш лӱдде кучедалше еҥ-шамычым сайлыман.

Обязательствыштым честь дене шуктат

Кужмарий ял совет пеленсе территориальный комсомольский организацийын членже-шамыч (Ронго район) Ленинско - Сталинский комсомолын 20-шо идалыкшым сеҥымаш дене вашлияшлан социалистический соревнованийыш ушненыт.

Организацийыште кажне комсомолец конкретный обязательствым налын. Обязательствыштым комсомолец-шамыч честь дене шуктен шогат. Теве Иванов Андрей осоавиахим кружокым почын, 10 ворошиловский значкистым ямдылаш сӧрен ыле. Пумо мутшым Иванов йолташ сайын шуктен толеш. Комсомолка Славнина Палагий шке обязательствыже почеш ГСО кружокым организоватлен, кружокышко 15 еҥым шупшын. Значоклан нуно нормым успешно сдатлат. Славнина Сталин лӱм колхозышто молодежь-шамыч коклаште политический вопрос дене беседым, погынымашым эртарылеш.

Козырев Николай „Юледӱр" колхозышто пырдыж газетым редактироватла. Тудо пырдыж газет йыр кугу селькор активым чумырен. Загайнов ВЛКСМ-н 20 идалык лӱмеш лукташ художественный рукописный журналым редактироватла да „Юледӱр" колхозышто несоюзный молодежь коклаште воспитательный пашам ышта. Тыште тудо комсомолыш пурашлан 7 еҥым ямдылен.

Загайнов В. И.

ВЛКСМ-н XX шо идалыкшылан ямдылалтыт

Марийский профтехшкол пеленсе комсомольский комитет ВЛКСМ-н XX-шо идалыкшылан виян ямдылалтеш. Хоровой кружок тӱрлӧ муро-шамычым ямдыла. 38 еҥ ГСО значоклан, 30 еҥ ГТО значоклан (кеҥеж вид дене) нормым сдатленыт.

Несоюзный молодежь коклаштат умландарымаш пашам ыштылтеш. Сандекак кызыт 10 тунемшым угыч комсомолыш пуртымо. Осоавиахим дене МОПР организаций - шамычын пашаштат саемеш.

Архип.

У организацийым почмо

„Кожла-Сола" колхоз пелен (У-Тор'ял район) 6 еҥ дене у комсомольский организацийым почмо. Кызыт тиде организаций ВЛКСМ-н XX-шо идалыкшылан концертым ямдыла.

М. Максим.

Снимкыште: (пурла гыч шолашке) „Родина" самолетын штурманже, старший лейтенант орденоносец М. М. Раскова да 2-шо пилот капитан-орденоносец П. Д. Осипенко Москва воктене Медвежье ер дене прогулкышто.

Фото Н. Ральцевичын (Союзфото)

ОТВАЖНЫЙ ЛЕТЧИЦА-ШАМЫЧ ХАБАРОВСКЫШ КАЕНЫТ

15 октябрьыште Комсомольск шемер-шамыч „Родина" самолетын героический экипажшым торжественно ужатеныт.

Пароходын тарванен каймыже деч ик шагат ончыч пристаньыш предприятий, стройка, учреждений ден учебный заведений-шамычын делегацийышт погыненыт. Тыште шуко калыкан митинг лийын.

Оласе партийный организацийын да Комсомольск оласе чыла шемер лӱм дене отважный летчица Гризодубова, Осипенко ден Раскова йолташ-шамычым партий горком секретарь Пегов йолташ саламла. Машиностроительный завод коллектив деч шергакан уна-шамычлан саламым да эн сай пожеланийым 9 № цех парторг Соседко йолташ каласа. Раш речь дене судоремонтный завод стахановец Семченко йолташ выступатла.

— Завод коллектив,—манеш тудо,—Тыланда Москва—мемнан родинан шумжӧ марте сайын шуаш желатла. Мемнан дальневосточный большевистский саламым мемнан правительстволан да великий Сталинлан каласаш йодына.

Горсовет председатель обязанностьым шуктышо Васин йолташ Комсомольск шемер-шамыч лӱм дене летчица - шамычлан перелет маршрутан Союз картым изобразитлыман шкатулкым, Ленин ден Сталин барельефым, отважный героиня Гризодубова, Осипенко ден Раскова йолташ-шамычын портретыштым кучыктен пуа.

Вашмут дене Осипенко йолташ выступатлен. Тудо Комсомольск шемер-шамычлан поро вашлийма верч пӱтынь „Родина" экипажын благодарностьшым, партийын воляже почеш да Сталин йолташын чак полшымыжо дене ыштыме пеш чапле оралан шкенжын восхищенийжым каласыш. Тудо Москва шемер-шамычлан да Сталин йолташлан комсомольчан-шамычын саламыштым передаватлаш мутым пуа.

Пытартышлан Осипенко йолташ комсомольчан-шамычым пашам сайынрак ышташ, эл обороным пенгыдемдаш, тушман-шамычын косаштым вожге куклен пытараш ӱжеш.

Митинг торжественный „Интернационал" йӱк дене пыта.

Комсомольск шемер-шамыч отважный героиня-шамычым дебаркадер марте ужатеныт. Саламлымаш да поро корным желатлымаш кужун шоктыш.

180

ОТЧЕТНО-ВЫБОРНЫЙ ПОГЫНЫМАШ-ШАМЫЧЫМ КРИТИК ДЕН САМОКРИТИКЫМ КУМДАН ШАРЕН ЭРТАРЕНА

ОТЧЕТ ДЕН ВЫБОРЫМ ЭРТАРЫМАШТЕ ЫШТЫМЕ ЙОҤЛЫШ-ШАМЫЧЫМ ТӦРЛАТАШ

Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымашын первой кечыштыже—15 октябрьыште республик мучко отчетно-выборный погынымаш 60 ВЛКСМ первичный организацийыште эртышаш ыле. Южо ВЛКСМ первичный организаций-шамычын отчетно-выборный кампанийлан ямдылалт шудымышт первой кечыштак пале лие.

Теве отчетно-выборын первой кечыштыже отчетно-выборный погынымашым Йошкар-Оласе 4 первичный комсмольский организацийыште эртарышаш ыле. Но ВЛКСМ горком бюро ден горкомол секретарь Меркулов йолташ, комсомольский организацийже-шамычын тиде кугу пашалан кӱлеш семын ямдылен огытылат, шуко вере погынымаш-шамыч кӱрлалтыныт. Маргостипографий пеленсе ВЛКСМ организацийыште отчетно-выборный погынымашым эртарашлан горкомол секретарь Меркулов йолташ шкежак ответственный. Туге гынат, типографийсе комсомольский организацийыште ямдылалт шудымылан отчетно-выборный погынымаш кӱрлалтын. Тыште ВЛКСМ первичный организацийын секретарьже Косарева йолташ отчетым составитлаш 13 октябрьыште велӹ тӱҥалын. Отчетым комитетешат лончылымо огыл. Косарева йолташлан тиде пашаште ВЛКСМ горком ден эн первояк тудын представительже Меркулов йолташ нимогай полышымат пуэн огытыл, отчет ямдылымашым нуно пустяклан шотлат.

Косарева йолташын отчетыштыжо критик ден самокритик шагал коеш, отчетым общий мут дене велӹ возымо. Теве отчетын внутрисоюзный паша разделыштыже „чылаже 19 погынымаш эртаралтын, тушто весоюзный молодежь да комсомолец-шамыч коклаште культмассовый паша нерген, московский стахановец-шамычын обращенийыштым лончылымаш, ВЛКСМ ЦК-н V пленум решенийым лончылымаш да молат лийыныт“,—манын ончыктымо. А тиде погынымашлаште кунар комсомолец лийын, могай решенийым лукмо, кузе тиде решений-шамыч шукталтын шогат,—чылт ончыктымо огыл.

Южо райкомол-шамыч отчетно-выборный погынымашым эртараш планым ыштымашке шоналтыде, серьезнын огыл относитленыт. Отчетно-выборный погынымашым 7-8 ноябрьлаште эртараш палемденыт. Тыгай факт-шамычым утларакше Пектубай, Юрин, Роҥго, Сотнур, Косолоп да Кужеҥер районлаште ужаш лиеш. Тиде йоҥылышым кызытак тӧрлатман.

Отчетно-выборный погынымашым кӱкшӧ идейно-политический уровенеш эртарашлан ВЛКСМ горком да райком-шамыч специальный еҥ-шамычым ойыреныт. Но нуно нимогай ответственностым огыт шиж. Теве Шалин, Меркулов, Чистяков, Николаев, молат, кызыт мартенат верлашке лектын огытыл.

Вашке ВЛКСМ-н 20-шо идалыкше ден октябрьский социалистический революцийын 21-ше идалыкше шуыт. Комсомольский билет-шамычым вашталтыме жапат лишемеш. Отчетно-выборный кампаний нине замечательный дата-шамыч ден совпадатла. Сандене тиде замечательный кече-шамычым комсомольский озанлыкыште большевистский порядкым ыштен, комсомол радамым утларак пеҥгыдемден, кажне колхозышто ВЛКСМ организацийым ыштен да тудым эре куштен вашлияш кӱлеш. Молодежь коклаште интересный теме ден лекцийым, докладым, беседым шындаш кӱлеш.

ВЛКСМ-н XX идалыкше да Великий Октябрьский революцийын XXI идалыкше лӱмеш родина-авалан чапле подарке-шамычым ямдылыме да отчетно-выборный погынымашым большевистски эртарен, комсомол Ленин—Сталин партийлан мучашдымын преданный улмыжым, Сталин йолташ йыр эше чакеммыжым ончыкта.

А. Н. Ласточкин.

Йошкар-Ола профтехшколын кем ургымо мастерскойышто пашам ыштыше угыч пуртымо комсомолец-шамыч.

Снимкыште: (шола гыч пурлашке) Грязин П. С. Ожиганов А. П. (ВЛКСМ организаций секретарь), Киселев Н. И., 2-шо рядыште: Михеев С. Н. ден Борисов И. И. Фото М. Чуршуковын.

ВНУТРИСОЮЗНЫЙ ДЕМОКРАТИЙЫМ ПУДЫРТЕНЫТ

Шернур. (Телефон дене). Отчетно-выборный кампанийлан ямдылалтмаш райондышто путырак начарын шындалтын. ВЛКСМ райком да тудын секретарьже Петров йолташ тиде кугу пашам вуйлатен огыт шого. Теве 15-шо октябрьыште райкомол пеленсе первичный комсомольский организацийыште отчетно-выборный погынымаш эрталтшаш ыле. Погынымашым райкомол секретарь Петров самочинно отложитлен. Комитет секретарь Никифороват (ВКП(б) райкомын кумышо секретарьже) тидын дене келшен. Отчетно-выборный погынымашым роно пеленсе первичный комсомольский организацийыштат кӱрлыныт. Тыште секретарь Мамаевын черле улмыжлан ВЛКСМ РК секретарь Петров ВЛКСМ первичный организацийын пашаже нерген отчетым ышташ райкомол пашаенг Павлова йолташлан кӱштен. Тидын дене Петров внутрисоюзный демократийым пудыртен.

Отчетно-выборный погынымаш-шамыч моло организацийлаштат кӱрлалтшаш улыт. Теве Б.-Сердежский пелӹ кыдалаш школ пеленсе ВЛКСМ организацийыште отчетно-выборный погынымаш 20-шо октябрьыште лийшаш. А комитет секретарь Бердников отчетым составитлаш тӱҥалаш 18 октябрьыште велӹ шона.

Тыгай факт-шамыч гыч ВЛКСМ Обком ден ВКП(б) Шернур райком серьезный вывод-шамычым ыштышаш улыт.

Ленский.

Ситыдымаш-шамычым ӱмбач гына ончыктыш

15 октябрьыште Йошкар-Ола мебельный фабрик пеленсе первичный комсомольский организацийын отчетно-выборный погынымашыже эртыш. Тиде погынымашлан первичный организаций секретарь Смирнов йолташ серьезнын ямдылалтын огыл. Отчетно-выборный погынымаш лийме нерген южо комсомолец-шамычлан ик кече ончыч велӹ увертарен. Садлан погынымашыш 2 комсомолец толын огытыл. Погынымаш 25 минутлан вараш кодын тӱҥале.

Первичный организаций секретарь доклад ышташ кӱлеш семын ямдылалтын огыл. Докладыште критик да самокритик йӧршеш лийын огыл. Комсомольский организацийын да комсомолец-шамычын ситыдымашыштым докладчик ӱмбач гына ончыктыш. Вет тиде организацийын ситыдымашыже пеш шуко. Молодежь коклаште политико-воспитательный паша чытыдымын начарын шындыме. Политучебо чӱчкыдын кӱрылтын. 16 комсомолец гыч 8 комсомолецше политучебыш йӧршеш коштын огытыл. Первичный организаций секретарь Смирнов йолташ шкеат прогулым ыштылын. ВКП(б) Историйым тунеммаш да тений лекцийым колыштмашым чылажат кок гана гыч велӹ эртареныт. Секретарь Смирнов йолташ шке комсомолецше-шамычын политучебыш коштмышт да тунеммышт нерген чылт ок шинче. Садлан тудо шке докладыштыже политучебын состоянийже нерген нимомат каласен ыш керт.

Воспитательный пашам начар ыштыме денак южо комсомолец-шамыч коклаште крепостнический пережитке койыш кумдан шарлен. Тиде крепостнический пережитке койыш молодежлан, эн ончыч ӱдрамаш-шамычлан комсомолыш пурашлан кугу чаракым шынден. Теве комсомолец Митрофанов цехыште паша ыштыше ӱдыр-шамычым тӱрлӧ семын мыскылкален, нуным издеватлылын. Тидын дене южо ӱдыр-шамыч (Рябинова, молат) паша гычын куржыныт. Ӱдрамаш-шамыч дек крепостнически пережитке отношений Осипов да моло комсомолец-шамыч велымат лиеден.

Садланак тений комсомолыш ик самырык ӱдрамашат пурен огыл. Первичный организаций секретарь тиде факт-шамычым „мелочлан“ шотлен да шке отчетыштыжо тидын нерген ышат пелеште.

Первичный организаций да тудын секретарьже Смирнов йолташ комсомолец-шамычын тӱҥалмыштым поддерживатлен огытыл. Теве Трегубов йолташ ПВХО ден „Ворошиловский стрелок“ значкист-шамычым ямдылаш тӱҥалын ыле. Но первичный организаций тудлан полышым пуэн огытыл, кызыт тиде паша йӧршын шулен.

Стахановец-шамычланат нимогай полыш лийын огыл. ВЛКСМ-н XX идалыкше лӱмеш налме обязательствым кӧ кузе шукта, Смирнов огеш шинче.

П. Щербаков.

ПОГЫНЫМАШ АКТИВНО ЭРТЫШ

Йошкар-Ола райисполком пӧртеш, таче райисполком пеленсе ВЛКСМ первичный организацийын отчетно-выборный погынымашыже эртаралтшаш. Погынымаш лийшаш пӧрт кӧргым вождь-шамычын портретышт, плакат, лозунг да сад-шамыч дене украшатлыме.

Тиде кечын комсомолец-шамыч погынымашыш ик час ончыч погынен, мурым мурен, воштылын, шутитлен шинчылтыт. Комсомолка Лукина гитарым шокта. Секретарь ден первичный комсомольский организацийын идалыкаш пашаштым колышташ 10 еҥ гыч 9 еҥ толын.

Отчетно-выборный погынымаш ончыктымо жапыште тӱҥале. Секретарь Широкшина йолташ шке докладыштыже ВЛКСМ первичный организацийын Яндулов да моло калык тушман-шамыч деч эрыкталтмеке ик мыняр пеҥгыдеммыже нерген раш ончыктыш.

ВЛКСМ кӱшыл орган-ше-шамычын пунчалыштым комсомольский организацийыште эреак шуктен шогымо. Тидын дене кажне комсомолецын активностьшо нӧлталалтын. Комсомолец-шамыч пумо поручений-ым жапыште да сайын шуктен шогаш тунемыныт. Теве Медведева йолташ шке шинчымашыжым эре нӧлтен шогымыжо дене чот кушкеш. Кызыт тудо пропагандистлан пашам ышта.

Но тиде ВЛКСМ первичный организацийын ситыдымаш-шамычат улыт. Культурно-массовый пашаште да военно-физкультурный пашаште шагал комсомолец участвоватла. Несоюзный молодежь дене паша начар ышталтеш. Тиде погынымашым ончыктымо да ситыдымаш-шамычым кӱчык жапыштак пытараш у составлан кӱштыш.

М. Толстухин.

15 октябрь, 1938 ий.

Марпединститут пеленсе ВЛКСМ организаций молан начар кушкеш

Марпединститут пеленсе комсомольский комитет изи огыл, туштo 450 комсомолец шотлалтеш. Тудо моло первичный ВЛКСМ организаций-шамычлан примерный лияшыже кӱлеш. Туге гынат, тидым нигунарат ужаш ок лий. Комитетын тоштo секретарьже Сергеева комсомольский пашам кӱрылмашке шуктен.

Комсомольский комитет студент-шамыч коклаште отлично тунемшаш верч социалистический соревнованийым кумдан шарышаш ыле гын, тудо тиде кугу пашам аклыде формально велэ организовытлен. Теве, II курсышто (литературный факультетыште) группорг Баулин шкежак 30 процентлан отлично да хорошо, 70 процентлан посредственно отметке верч „кучедалаш“ социалистический договорым ыштен.

Ӧрмаш велэ: группорг Баулин йолташ отлично тунемшаш олмеш, тудо посредственно тунемшаш верч велэ кучедалеш. Институтышто 75 студент, нунын кокла гыч ятыр комсомол-шамыч отлично тунемшаш верч социалистический обязательство-шамычым налын огытыл.

Осоавиахим, СВБ да тулеч моло добровольный организаций-шамыч пашам йӧршеш огыт ыште. Осоавиахим организацийыш пурашлан шукертак 135 студент йодмашым пуэн ыле. Но йодмаш-шамычым алят ончымо огыл.

Несоюзный молодежь коклаште нимогай паша ок ышталт. Санденак пытартыш жапыште тиде комитет йоршеш ок куш.

Тыгак ВЛКСМ-н XX-шо идалыкшыланат комитет нимогай подаркымат ок ямдыле. Старший курслаште тунемше комсомолец шамыч (Соловьев, Сычов да молат) самырык комсомолец - шамычлан полшышаш олмеш, шкеныштым кӱшкӧ шынден, кугешнен гына коштыт.

Южо комсомолец-шамыч членский взносымат жапыште огыт тӱлӧ. Теве Соколова 6 тылзылан тӱлен огыл. А комитет нуныи нерген жапыште обсуждатлымаш уке.

Марпединститут пеленсе комсомольский комитетын у составшылан комсомол пашам тӱҥ гычак саемдаш пижман.

Борисов.

Сотнур кыдалаш школышто большевистский порядке лийман

Сотнур кыдалаш школышто тунемше-шамыч коклаште воспитательный пашам кӱлеш семын шындыме огыл. Школышто организоватлыме хоровой, музыкальный, драматический да тулеч моло кружок-шамычат пашам пеш начар ыштат. Тунемше - шамыч коклаште политический воспитаний пашалан нигеат вуйын ок шого. Тунемше-шамычлан лекций, доклад-шамыч огыт эртаралт. Школышто изи огыл комсомольский комитет да пионер отряд улыт. Нунат школышто нимогай воспитательный пашам огыт ыште. Южо комсомолец дене пионер-шамыч шкештат дисциплинированный огытыл, моло йоча-шамычлан осал примерым велэ ончыктат: тамакам шупшыт, хулиганитлен коштыт. Галстук дене коштшо ик пионерымат ужаш ок лий. Тыгай йӧрдымӧ койыш школышто кумдан шарлен.

Тунемше ӱдыр - шамыч коклаште мелкобуржуазный, мещанский бытым кызыт мартенат пытарыме огыл. Нуно тӱрвыштым чиалтылыт, ӱпыштым кудыртылыт да кастене 12 час марте курышталыт. Чыла тиде тунемше-шамыч коклаште, утларакшым ӱдыр-шамыч коклаште игылтмашым, тӱрлӧ сплетньым, быт шотышто распущенностьым, морально разложитлымаш шарлымым ончыкта.

Теве, 8 классыште тунемше Хорикова нерген тӱрлӧ сплетньым шарыштыт. Санденак Хориковалан школым кудалтен каяшыже логале. Южо тунемше ӱдыр-шамыч моральне разложитлалтыныт.

Тунемше-шамыч коклаште мелкобуржуазный, мещанский быт дене моральне разложитлымаш факт-шамычым шинчыме ӱмбач школ директор Бочкарев ден завуч Макаровшо мом вучат гын?! Школышто коммунистический воспитаний пашам большевистски шындышаш шотышто нимогай мерымат принимайлымашышт уке.

Сотнур роно дене ВЛКСМ райком тиде школышко серьезно ончалшаш да коммунистический воспитаний пашам тӱҥ гычак саемдаш чот полшышаш улы.

В. А. Яковлев.

КОНЦЕРТЫМ ЯМДЫЛАТ

„Юледӱр“ колхозысо (Ронго район) комсомолец-шамыч да несоюзный молодежь октябрын XXI юбилейжылан концертым да Н. Островскийын „Праздничный сон до обеда“ лӱман постановкым ямдылат.

Редколлегий чапле пырдыж газетым луктын ямдылалтеш. Загайнов В.

ВЛКСМ-н VIII-ше С‘ЕЗДШЕ

Комсомолын VIII с‘ездше 1928 ий 5—16 майыште эрталтын. Тиде жапыште партий дене пашазе класс элым социалистический индустриялдыме пашаште сеҥымаш-шамычым ыштеныт. СССР-се калык озанлыкым социалистический реконструироватлымаш задаче-шамыч деке нуно элым чакырак лишемденыт. Тыгай условийыште VIII с‘езд погынен.

1927 ий декабрьыште партийын XV с‘ездше первой вичияш планым ыштыме шотышто директивым приниматлен, ял озанлыкым коллективлыме, элым индустриялдыме темп ден капиталистический элемент шамыч ӱмбак наступатлымашым виялдыме нерген решений-шамычым луктын. Троцкистско - зиновьевский блокым партий идейно да организационно разоблачитлен, шалатен.

Вичияш планым ыштышаш директивыште XV с‘езд комсомолын социалистический строительствыште кугу рольжым ончыктен. Ялыште пашам ыштыме нерген лукмо резолюцийыште с‘езд возен: ялыште кугу рольым комсомольский организаций модеш. „Ял озанлыкым коллективлыме да коллективлымашке, культурный инициативым кумдан шарымаште, социалистический пашаеҥ-шамыч у кадрым ямдылымаште комсомольский организаций партийлан активно служитлышаш...“

ВЛКСМ-н VII ден VIII с‘езд коклаште комсомол шке пашажым молодежь верч чот кучедалме условийыште ыштен: тиде жапыште религиозный сектантский организаций-шамычын, кулацкий да националистический элемент-шамычын пашашт талышнен, троцкистский организаций молодежь коклаште влияныйым шараш тыршен. Предатель Бухарин подлын двурушничатлен да маскироватлалтын, социалистический строительствыште да классовый кучедалмаште участвоватлымаш деч молодежым кораҥдаш тыршен. Молодежым воспитатлымаште партийлан шкенжын враждебный взглядшым комсомол средаш пурташ, комсомолым вуйлатыме шотышто партийный руководствым дискредитироватлаш тӧчен. Тиде жапыште союз пашан тӱҥ политический итогшо комсомолышто улшо троцкистский элемент-шамычым идейно да организационно йӧршеш шалатымаш лийын.

VII-шо с‘ездшыже комсомол союзный пашам виялдымаш да молодежым йодмыжым союзный паша ден келыштарен колтымашыш курсым налмыже дене VIII с‘ездлан шуко сай результатым пуыш: СССР калык озанлыкым социалистический реконструироватлыме пашаште комсомолын рольжо кушкын, комсомолышто инициативный движений кумдан шарлеч. Молодежын активностьшым организоватлыше тыгай у фэрмо ден метод-шамыч (ударный бригаде, рационализаторский группо-шамыч, производственный конкурс-шамыч, молат) первой вичияшыште партий ден шындалтше задаче - шамычым шуктымашке комсомоллан молодежым мобилизоватлаш полшышт. Тидеч посна, ВЛКСМ-н VIII с‘ездше союз пашам умбакыжат сайын, виялдышаш задачешамычым определитлен.

VIII с‘ездыште 1.960 тӱжем организованный молодежын 1.084 делегатше лийын. С‘езд тыгай вопросшамычым лончылен: социалистический строительствын итогшо ден перспективше да молодежым коммунистически воспитатлыме задаче - шамыч, ВЛКСМ ЦК-н отчетшо, центральный ревизионный комиссийын отчетшо, КИМ исполкомышто ВЛКСМ делегацийын отчетшо, вичияш план почеш калык озанлыкын виянмыж дене пашазе молодежын пашаже ден образованийже нерген, ВЛКСМ н йоча-шамыч кокла паша нерген.

VIII с‘ездын значенийже кугу. Тудо шке решенийшыже первой вичияш планым шуктышаш верч комсомолын кучедалме программым ончыктен.

Вичияш планым шуктымаште комсомолын тӱҥ пашаже шемер молодежым промышленность ден ял озанлыкым социалистический реконструироватлымашаш верч кучедалмашыш мобилизоватлымаш, манын с‘езд ончыктен.

Кадр-шамычым ямдылыме, пашазе молодежын образованийже нерген школ-шамычым калык озанлыкым социалистический реконструироватлышаш задаче-шамыч дене келыштарыме шотышто с‘езд важный решений-шамычым приниматлен. Комсомолын ялыште чот кушмыжым отмечатлен, ялысе комсомольский организаций-шамычын тӱҥ пашашт — колхозный строительство да ял озанлыкым социалистически перестроитлымаште активно участвоватлымаш, манын ялысе ВЛКСМ организаций - шамычлан с‘езд ончыктен.

Молодежым коммунистически воспитатлыме вопросыш с‘езд путырак кугу вниманийым ойырен. Молодежь верч класс кучедалмаш нерген VIII с‘езд тыге ончыктен: ВЛКСМ-н решающий задачыже культурный да идеологический фронтышто наступатлымаш, чыла враждебный идеологийым проявитлыше - шамычым чаманыде отпорым пумаш, союзышто пролетарский руководствым пеҥгыдемдымаш лиеш, манын.

Граждан сар фронтлаште комсомолын боевой заслугыжым палемден, СССР правительстве комсомолым тиде с‘ездеш боевой Йошкар знамян орден дене наградитлен.

ВЛКСМ VIII с‘ездын значенийже эше тудлан кугу, —тиде с‘ездеш реконструктивный жапыште комсомолын задачыже нерген Сталин йолташ речь ден выступатлен. Сталин йолташын речьше ленинский комсомолын важнейший программный документше улеш.

ВЛКСМ-н VIII всесоюзный с‘ездыштыже Сталин йолташ молодежым благодушийй, самоуспокоенность, самотек ваштареш кучедалаш ӱжын. „Нуно пашазе классын шинчажым шӱкалдат, пашазе классын шке тушманже-шамычым сайракын ончалаш эрыкым огыт пу, мемнан тушман-шамыч лушкыдо улыт манын моктанымаш речьышт ден пашазе классым малтат“, манын тыгай настроений-шамычын опасностьыштым ончыктен. Партий ден комсомол ончылан Сталин йолташ задаче-шамычым шынден: пашазе классын класс тушманже ваштареш боевой ямдылалтмашыжым пеҥгыдемдаш.

Шке речьше дене Сталин йолташ молодежым большевистский самокритикым шарымашке, советский аппаратын чыла звеналаштыжат улшо бюрократизм ваштареш чаманыде кучедалмашке мобилизоватлен.

Вичияш план почеш СССР-се калык озанлыкын виянгме дене, Сталин йолташ у, самырык большевик кадр - шамычым— озанлыкын чыла отрасльыже-шамыч денат специалист-шамычым ямдылшаш задачым особо ончыктен: „Шинчымашын чыла отрасльыже-шамыч денат большевик—специалист у кадр-шамычым ямдылмаш, науке дене овладетлымаш, тунемаш, тунемаш, упорнынак тунемаш—тыгай кызыт задаче. Революционный молодежын походшо наукышко—вот мо кызыт мемнан кӱлеш, йолташ-шамыч“.

1928 ий октябрьыште комсомолын X идалык юбилейжым эртарыме д е н е, комсомол ончычат мемнан революцийын самырык резервше ыле да умбакшымат тыгаяк лиеш. Тудо шке пашажым партийын вуйлатымыже почеш ыштен шоген, шке пашаштыже ленинский учебым практически паша ден келыштарен моштен, самырык поколенийым интернационализм духеш воспитатлен, чыла шке пашажым пролетарский диктатур ден социалистический строительство сеҥышаш интересыштлан подчинятлыктен моштен, манын Сталин йолташ саламлен возен.

Сталин йолташын указанийже социализмын чыла фронт мучко наступленийже виянгме условийыште комсомолын ыштышаш паша программыжым определитлен.

(„Юдый Коммунист“ гыч)

БИБЛИОТЕК-ШАМЫЧЫН ПАШАШТЫМ ВИЯҤДАШ

13—16 октябрьыште районный ден сельский библиотек вуйлатыше-шамычын республиканский совещанийышт эртыш. Совещаний республикысе библиотек пашан состояннйже нерген лончылыш да нуын пашаштым саемдашлан практически мероприатийшамычым намечатлышт.

Мемнан республикыште политпросвет пашам сай шындыше библиотек - шамычат улыт. Теве Морко районысо Арын сельский библиотек (библиотекарь Николаев) пашажым образцово шынден. Тиде библиотек сайын оборудоватлыме да колхозлаште массовый умландармаш пашам ышта. Тыгак Оршанке районный библиотекат пашажым сайын организоватлен. Библиотек вуйлатыше Абрамова йолташ шке йырже активым чумырен да массовый умландарымаш пашам моштен организоватлен. Шернур, Звенигово районный библиотек-шамычат пашаштым начарын огыл ыштат.

Но эше ятыр библиотекшамыч пашаштым начар, илан деч посна ыштат.

Юрин ден Параньга районный библиотекысе пашаен-шамыч колхозлаште нимогай массовый пашам огыт ыште. Библиотечный совет дене кружок-шамычым организоватлен огытул. Тыгак Йоласал, Сотнур район да моло библиотекшамычат пашам начарын ыштат. Пектубай, Косолоп районный библиотек-шамычын паша ышташ йӧршӧ помещеньыштат уке.

Районный политпросвет инспектор ден роно вуйлатыше-шамыч библиотекшамычлан огыт полшо. Республиканский научный библиотекын методический кабинетшат (кабинет вуйлатыше Мельникова) районный ден сельский библиотек-шамычлан, методический полышым кӱлеш наре пуэн ок шогo. Методистшамыч верлашке пеш шуэн лектедат.

Тыгак Наркомпросын библиотечный инспектор Клементьеват районлашке лекмашыже уке. Наркомпрос гыч отношений-шамычым колтылын жапым эртара.

Библиотекарь - шамычын республиканский совещаний пашам сай шындыдаш верч Чуваш республикым соцсоревнованийыш ӱжӧ. Кызыт чыла библиотечный пашаен, роно-шамыч да МАССР Наркомпрос Чуваший дене соревноватлымаште ончыл верым налшаш верч кучедалшаш улыт.

Савельев И. С.

ПАШАМ ЭШЕ САЙЫН ЫШТАШ ТӰҤАЛАМ

Мый Арын сельский библиотекыште (Морко район) пашам ышташ августышто тӱҥальым. Тиде жап марте мый избач ыльым.

Библиотекышке толмеке, тунамак тудын пашажым саемдаш уло вием дене пижым. Кызыт библиотеклан посна у пӧртым налынна. Тудым сайын оборудоватлыме да культур тӱсым пуртымо. Радио, патефон, биллиард, шашке-шахмат улыт. Тыгак книга-шамычат шагал огыл да ятыр газет-журнал толын шогат. Санденак колхозник - шамыч библиотекышке кажне кечынак коштыт, 370 еҥ эреак книгам налын шога.

Библиотек колхозыштат массовый пашам организоватлаш полша. „Комбайн", „Шанче", „У корно", „Коммунар" да Ворошилов лӱм. колхозлаште йошкар пусак-шамычым организоватлыме. Кызыт олимпиадылан виян ямдылалтына.

А. Н. Николаев.

Республиканский совещанийыште участвоватлыше библиотек пашаен-шамыч. Шола гыч пурлашке: Плотникова А., Мельникова Н., Муравьева Е. да Никитина Е. Фото М. Чуршуковын.

Советский Союзышто

11 СОЮЗНЫЙ РЕСПУБЛИКЫСЕ СТОЛИЦЫЛАШ ПЕРЕЛЕТ ШУКТАЛТЫН

ВЛКСМ-ын XX ИЙЖЫЛАН ЧАПЛЕ ПӦЛӦК

11 октябрьыште 11 союзный республиклаш круговой перелетым совершитлыше „ПС-89" скоростной пассажирский самолетын комсомольский экипажше столицыш пӧртылын.

5 час 25 минут эрдене Актюбинск гыч „ПС-89" самолет чоҥештен каен, Куйбышевеш посадкым ыштен да 16 час 10 минут жапыште Московский аэродромыш сайын волен шинчын. Чылаже самолет 10.750 километрым 44 часат 40 минут летный жап дене каен.

Пытартыш этап Куйбышево гыч Москва марте толмо корнышто пеш йӧсӧ ыле. Пыл ӱлвӧ улмо дене самолетлан ӱлӱч каяшыже верештын. Туге гынат, комсомольский экипаж самолетым Москвашке ончыктымо жапыште точно конден кертын.

Гражданский Воздушный Флотын комсомолецше-шамыч ВЛКСМ-ын XX ий теммыжлан чапле пӧлӧкым пуэныт.

В. В. Маяковскийын произведенийжым издаватлымаш

Шукерте огыл СССР Совнаркомышто поэтын сочиненийжым редактироватлаш редакцийым утвердитлыме ыле. 9 октябрьыште редакцийын первой заседанийже эртаралтын. Тушто В. В. Маяковскийын шуко произведенийжым издаватлаш намечатлалтын.

1939 ийыште поэтын замечательный произведенийже-шамыч шуко тираж дене, 200—300 тӱжем экземпляр ден — „Владимир Ильич Ленин", „Хорошо", оборонный стих-шамыч книга, тыгак избранный сочинений однотомник луктылтыт. Маяковскийын колымыжлан 1940 ийыште 10 ий темме лӱмеш поэтын избранный сочинениййже 25 печатный листа дене эше ик книга лукталтеш. Шушаш жапыште великий поэтын избранный сочинениййжым издаватлыме планым ышташ тӱҥалалтеш.

Чехословакийым пайлен налмаш

Чехословакийым пайлыме. Германский фашизмын войскаже-шамыч тиде элын ятыр районжым шупшын налыныт. Германский фашизм почеш, тудын подручныйжо-шамыч—Польша ден Венгрият Чехословакий ӱмбак кержалтыныт.

Чехословакийым пайлымаш вел кугу государствын — Германий, Англий, Франций да Италийын представитель-шамыч совещанийыш принимайтлыме решений почеш лийын. Тиде совещаний Германийсе Мюнхен олаш эртаралтын. Тушко фашистский Германийын главарьже— Гитлерын ӱжмыжӧ почеш английский, французский да итальянский правительстве-шамычын руководительышт Чемберлен, Даладье да Муссолини погыненыт.

Германский ден итальянский фашистский да английский ден французский правительственный газет-шамыч мюнхенский совещанийлан да тудын решенийжылан моктанымашым шаркалат. Тиде решений „Европышто мирым аралеш" манын вуно уверятлат да совещанийыште участвоватлыше - шамычым „Мирым аралыше-шамыч" манын лӱмденыт.

Чынжымак гын, мюнхенский решений Центральный Европышто сарын кылдышыжым эше пеҥгыдын пидын. Европейский сарын лийшаш срокшым нуно эше кугун лийшемденыт.

Чехословакийлан ужаш мландыжым фашистский Германийлан уступитлаш кӱштымӧ ыле. Тиде шот гыч—уступатлыме Судетский область мландым пеш кӱчӱк жапыште: 1 октябрь гыч 10 октябрь марте пуаш ончыктымо ыле. Пумо порядкым мюнхенский соглашенийын посна пунктшо дене устанoвитлыме ыле.

Чехословакий деч районжо-шамычым Германийлан пумо порядкым вашкемдаш Гитлерын тӱҥ требованийже тыгай ыле: Чехословакий власть-шамычын уступатлыме районжо-шамычеш оборонный да казенный имуществым тӱрыс кодаш. Тыгак чехословацкий армий тыжеч каймыже годым военный укреплений ден боеприпас складым да тулеч молымат ынже шалатыл манын Гитлерлан верештын. Чехословакийын пограничный укреплениййже тичмашынак да аралалтын фашистский Германийын кидышкыже вончат.

Но мюнхенский решенийшамыч германский фашизмлан Чехословакий деч 1 да 10 октябрь коклаште тиде районлам налаш разрешитлыме деч посна вес районшамычымат шупшын налашышт эрыкжым пуэныт. Пашашт: Германийын ушнаш, але Чехословакий государстве составеш кодаш, тиде вопрос дене шуко районлаште „плебисцит" манмым, всеобщий голосованийым эртараш палемдыме ыле. Германский фашистшамыч нине район-шамычым кидыштын пышташ вашкеныт. „Плебисцит" эртарышашлык чыла верлашке германский фашистский войска-шамыч пуреныт.

Тидын дене пырля чехословацкий правительстве тыгак Польша ден Венгрийлан территориальный притязанийыштым удовлетворитла манын мюнхенский решенийыште кутыралтын ыле. Польша ден Венгрий фашистский правительстве-шамыч шкеныштын грабежный долышыштым йодмыштлан тыгай решенийым гына вученыт. Польский войска-шамыч Чехословакийын поянлыкан промышленный Тешинский Силезий районым налыныт.

Центральный ден Юго-Восточный Европысо государстве коклаште келшыдымаш у вий дене утлыдымашын ылыжеш.

Англий Чехословакийлан поддержкым ышташ шонымыжым ик гана веле огыл заявитлен. Франций Чехословакий дене союзный договорым ыштен. Англий ден Франций шкеныштын обязательствыштым пудыртеныт.

Решающий испытаний жапыште шке договор ыштыме да обязательствым налме шотышто пытартыш марте верный ик эл гына кодын. Тиде мемнан социалистический отечествына—СССР.

Тыгыде калык ден угнетенный национальность ик пеҥгыде да шалаташ лийдыме мирный всеобщий оплотшо—Советский Союзыш восхищений да ӱшанымаш дене ончат.

И. Борисов.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—822. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.